

1.12.2020

ALUEELLISEN VALMISTELUN JAOSTO

Aika:	torstai 19.11.2020 klo 10.00–13.00	
Paikka:	Skype-kokous, kokouslinkki	
Läsnä:	Taru Koivisto, johtaja, STM, puheenjohtaja	(X)
	Vuokko Lehtimäki, erityisasiantuntija, STM	(–)
	Kirsi Paasovaara, erityisasiantuntija, STM	(X)
	Kristiina Mukala, lääkintöneuvos, STM	(X)
	Jaska Siikavirta, johtaja, STM	(–)
	Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, VM	(X)
	Tomi Hytönen, budjettineuvos, yksikön päällikkö, VM	(–)
	Janne Koivukoski, pelastusneuvos, yksikön päällikkö, SM	(X)
	Vesa Jormanainen, johtava asiantuntija, THL	(X)
	Eeva Nykänen, johtava asiantuntija, THL	(–)
	Päivi Husman, johtaja, Työterveyslaitos	(X)
	Tarja Myllärinen, johtaja, Kuntaliitto	(X)
	Karri Vainio, erityisasiantuntija, Kuntaliitto	(X)
	Aija Tuimala, projektipäällikkö, KT Kuntatyönantajat	(X)
	Markku Mäkijärvi, johtajaylilääkäri, HUS	(–)
	Marina Erhola, toimitusjohtaja, PHHYKY	(X)
	Antti Parpo, muutosjohtaja, Turun kaupunki	(X)
	Sanna Mustajoki-Kunnas, perusturvajohtaja, Porin kaup.	(X)
	Jaakko Herrala, sote-muutosjohtaja, Pirkanmaan liitto	(X)
	Niina Haake, projektipäällikkö, Hämeen liitto	(X)
	Ilkka Pirskanen, toimitusjohtaja, Siun Sote	(X)
	Jari Saarinen, apulaiskaupunginjohtaja, Kuopion kaup.	(X)
	Kirsti Ylitalo-Katajisto, hyvinvointijohtaja, Oulun kaupunki	(X)
	Jari Jokela, johtaja Lapin sairaanhoitopiiri	(–)
	Juha Jolkkonen, sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja, Helsinki	(X)
	Inga Nyholm, yhteysjohtaja, Helsingin kaupunki	(–)
	Taru Kuosmanen, hyvinvointijohtaja, Tampereen kaupunki	(X)
	Timo Aronkytö, apulaiskaupunginjohtaja, Vantaan kaup.	(–)
	Kati Kallimo, toimialajohtaja, Jyväskylän kaupunki	(X)
	Jari Iskanius, rahoitusjohtaja, Lappeenrannan kaupunki	(–)
	Anna-Kaisa Pusa, kaupunginjohtaja, Kurikan kaupunki	(–)
	Jari Parkkonen, kaupunginjohtaja, Heinolan kaupunki	(–)
	Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja, Kangasalan kaupunki	(–)
	Hannele Mikkanen, kunnanjohtaja, Liperin kunta	(–)
	Tiina Heikka, kunnanjohtaja, Lapinjärven kunta	(–)
	Olli Riikonen, kunnanjohtaja, Tohmajärven kunta	(–)
	Marina Kinnunen, sairaanhoitopiirin johtaja, Vaasan shp	(X)
	Mikko Pietilä, johtajaylilääkäri, Varsinais-Suomen shp.	(X)
	Jani Pitkänen, pelastuskomentaja, Helsingin kaupungin pelastuslaitos	(X)
	Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, Helsingin kaupunki	(–)
	Jari Sainio, pelastusjohtaja, Varsinais-Suomen pelastuslaitos	(X)
	Heikki Vähäkuopus, riskienhallintapäällikkö, Turun kaup.	(–)
	Olli-Pekka Ojanen, pelastusjohtaja, Pirkanmaan pelastuslaitos	(X)
	Krista Kurppa, taloussuunnittelija, Tampereen kaupunki	(–)
	Jukka Koponen, pelastusjohtaja, Pohjois-Savon pelastuslaitos	(X)

	Erkki Asikainen, pelastuspäällikkö, Kuopion kaupunki	(-)
	Petteri Helisten, pelastusjohtaja, Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	(X)
	Mika Haverinen, pelastuspäällikkö, Oulun kaupunki	(-)
	Antto Korhonen, erityisasiantuntija, VM	(X)
	Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM	(X)
	Pilvi Rantanen, erityisasiantuntija, STM	(X)
	Markus Viitaniemi, projektipäällikkö, SM	(X)
	Krista Björkroth, asiantuntija, STM	(X)
Erikseen kutsuttuna:	Terhi Tevameri, sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialan koordinaattori, Varsinais-Suomen TE-toimisto	(X)
	Juhana Valo, projektipäällikkö, STM	(X)
	Elina Välikangas, kehityspäällikkö, DigiFinland Oy	(X)
	Maarit Hiltunen-Toura, erityisasiantuntija, STM	(X)
	Vappu Vienamo, viestinnän asiantuntija, STM	(-)
	Emmi Korkalainen, asiantuntija, STM	(-)
	Maria Nousiainen, projektisihteeri, STM	(-)

Asialista

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Puheenjohtaja Taru Koivisto avasi kokouksen klo 10.02. Hyväksyttiin kokouksen asialista ja edellisen kokouksen muistio (liite 1).

2. Ajankohtaiset asiat

Taru Koivisto esitteli STM:n ajankohtaisia asioita. Lainsäädännön arviointineuvosto antoi lausuntonsa sote-uudistuksen lakiluonnoksesta 9.11. Lausunnon mukaan vaikutusarviointeja mm. yksityisen ja kolmannen sektorin osalta tulisi tarkentaa. Keskeisenä huomiona myös nostettiin esiin Uudenmaan erilliskorjausten osatarkentamisen riski. Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on jaoteltu uudistuksen muutuskustannuksia ja arvioitu niitä myös euromääräisesti. Palkkaharmonisointia ja ICT:tä koskevia kustannustietoja kuitenkin tulisi vielä täydentää. Hallituksen esitys viimeistellään lausunnon pohjalta, jonka jälkeen esitys annetaan eduskunnalle joulukuussa. Uudistus aiheuttaa teknisiä muutostarpeita laajasti muuhun lainsäädäntöön. Näiden muutosten valmistelu on käynnistetty. Käynnissä on myös hyvinvointialueiden kanssa käytävät neuvottelut. Neuvotteluissa on onnistuttu pysymään järjestämisen tasolla ja keskustelut ovat olleet onnistuneita. Valtionavustushankkeet nivoutuvat hyvin alueelliseen valmisteluun. Lopuksi Koivisto kertoi vielä Tulevaisuuden sote-keskuksen täydennyshausta. Haku pyritään avata alkuvuodesta ja haun alustavat painopisteet kohdistuvat palveluiden saatavuuteen ja kuntoutukseen. Valtionavustuksen määrä tulee olemaan arviolta saman suuruinen, kuin tänä vuonna.

Ville-Veikko Ahonen esitteli VM:n ajankohtaisia asioita. VM:ssä on lainsäädännön arviointineuvoston lausunnon pohjalta viimeistely hallituksen esitystä. Muutokset ovat koskeneet eritoten vaikutusarviointeja. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen VM järjestää infotilaisuuden kunnille lakipaketista ja siihen tehyistä muutoksista. Täydentävään talousarvioon on tehty esitys vuoden 2021 hyvinvointialueiden väliaikatoimielinten rahoituksesta. Kuitenkin mm. ICT:hen liittyvät kustannukset vaativat vielä jatkovalmistelua. ICT-muutoksen laajuuden ja kustannusten arvioimiseksi on lähestytty useita alueellisia toimijoita. Toimeenpanon osalta VM tulee keväällä keskittymään ns. omien lainsäädännön täytäntöönpanotehtävien suunnitteluun ja sote-uudistuksen toimeenpanoon liittyvien hallinnonalan tehtävien suunnitteluun.

Vastuu toimeenpanosta on siis pääsääntöisesti alueilla voimaannapolain mukaisesti. VM:ssä käynnistetään myös kuntapolitiikan suuntaviivojen valmistelu. Työssä haetaan ratkaisuja mm. kuntien rahoitus-pohjan ja tehtävien tasapainottamiseksi ja pohditaan keinoja kuntien roolin ja itsehallinnon kehittämiseksi. Lisätietoa löytyy osoitteesta: <https://vm.fi/-/kuntien-tulevaisuutta-koskeva-tyo-kaynnistymassa>. Lopuksi Ahonen mainitsi vielä koronatukien tilanteen. Sairaanhoidopiirien ensimmäiset tukipäätökset tehdään lähiaikoina ja seuraavat joulukuussa. Harkinnanvaraiset valtionosuuden korotukset ovat vielä valtioneuvoston päätöksenteossa. VM järjestää 24.11. koronatuikiin liittyen erillisen webinaarin, jossa käsitellään valtion tukitoimenpiteitä ja kuntatalouden kehitystä koronaepidemian aikana.

Janne Koivukoski esitteli SM:n ajankohtaisia asioita. SM on myös arviointineuvoston lausunnon pohjalta täydentänyt lakiesitystä mm. vaikutusarviointien osalta (mm. asiakkaan näkökulma ja Uudenmaan erillis-ratkaisu). SM on myös osallistunut nyt käynnissä oleviin hyvinvointialueiden neuvotteluihin. Neuvotte-luissa ovat pitäneet koko maata koskevan katsauksen, jonka jälkeen ovat siirtyneet sisältöihin ja rahoitukseen keskittyvään omaan neuvotteluun. Rahoitus on neuvotteluissa mukana mm. lausuntokierrok-sella esiin nostettujen ongelmien vuoksi. Rahoituksessa on tämän hetkisten laskelmien pohjalta 81 mil-joonan euron ero laskennallisen ja todellisen rahoituksen välillä, jonka syitä selvittävät ja korjaavat esi-tystä sen pohjalta. SM:n alueellisesta valmistelusta todettakoon, että kehittämishankkeiden haku on päättynyt 9.11. Päätökset pyritään tekemään mahdollisimman pian, jotta hankkeet voivat aloittaa vuo-denvaihteessa. STM:llä ja SM:llä on myös tulossa yhteinen kannanotto liittyen ensihoitopalvelujen järjes-tämiseen ja tuottamiseen tulevilla hyvinvointialueilla. Kannanotossa esittävät tehtäväksi selvityksen, jossa mm. tarkastellaan nykyisten järjestelmien tuomaa synergiaetua talouden ja resurssien osalta. Hy-vinvointialueet kuitenkin itse päättävät oman päätöksenteon ja organisaation puitteissa järjestelmästä.

Jaostossa käytiin lyhyesti keskustelua yksityisen ja kolmannen sektorin vaikutusarvioinneista, joihin pyy-dettiin lakipykälien myötä kiinnittämään vielä huomiota. Jaostossa myös toivoivat saavansa hallituksen esityksestä sellaisen version, josta selkeästi erottuvat muutokset lausuntokierroksella olleesta esitysluon-noksesta. Lisäksi keskustelua käytiin hyvinvointialueiden ja kuntien rajapinnoista. Tätä varten ollaan käynnistämässä yhdyspintatyöhön liittyvä työryhmä.

3. Toivo-ohjelma, Virta ja Valtava –hankkeet

Juhana Valo, STM, esitteli Toivo-ohjelman Virta ja Valtava hankkeita (liite 3). Paikalla oli myös Virta-hank-keen hankepäällikkö Elina Välikangas DigiFinland Oy:lta. Toivo-ohjelma tavoitteena on paremman sote-tiedon avulla tukea järjestämistehtävää ja uudistaa kansallista tietotuotantoa. Ohjelma on jaettu kahteen eri hankkeeseen: 1) Virta-hanke keskittyy sote-tietotuotannon kehittämiseen sekä 2) Valtava-hanke kes-kittyy kansallisen sote-tietotuotannon uudistamiseen. Ohjelman ja hankkeiden tavoitteena on yhte-neväiset tietotarpeet, harmonisoidut käyttötarkoitukset, kansalliset määrittelyt, jotka olisivat sellaise-naan kaikkien palveluntuottajien ja järjestäjien käyttöönotettavissa, ja jotka osaltaan tukisivat kertakir-jaamisen periaatetta. Eli samasta tiedosta moneksi, myös ensisijaista käyttöä varten, mutta myös kaikkia tiedon toissijaista käyttöä varten esim. johtamista, ohjausta, valvontaa, tutkimusta, opetusta.

Jaostossa keskusteltiin pelastustoimen ja yksityisten palveluntuottajien tietojen integraatiomahdollisuu-desta ja huomioisesta osana sote-toimialan tietoja/järjestelmää sekä kirjaamismäärissä tapahtuvasta muutoksesta ohjelman myötä. Lopuksi todetaan, että Toivo-ohjelman ja sen Valtava ja Virta –hankkeiden tilanteita voitaisiin käsitellä seuraavan kerran keväällä.

4. Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarisen selvitystyön tilanne

Antto Korhonen, VM, esitteli aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarisen selvitystyön ti-lanne (liite 4). Parlamentaarisen selvitystyön tavoitteena on selvittää, millä edellytyksin ja mitä tehtäviä

kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtiolta voitaisiin siirtää hallitusohjelman mukaisesti muodostettaville kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Työ valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä. Sote-uudistuksen rinnalla selvitystyöllä on yhdyspintoja/liittymäpintoja myös muuhun valmisteluun. Tällä hetkellä valmistelussa on alustava ehdotus siirrettävistä tehtävistä ja niiden edellyttämistä mukautuksista maakuntaan. Ovat luoneet kolme vaihtoehtoista skenaariota monialaisesta maakunnasta, jotka ovat 1) sote-maakunta / hyvinvointialue: maakunta rakentuu sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvien tehtävien varaan, 2) sote- ja aluekehitysmaakunta: maakunta rakentuu sosiaali- ja terveydenhuoltoon tiiviisti liittyvien tehtävien ja aluekehittämissuhteiden ympärille ja 3) monialainen maakunta: maakunta rakentuu selvästi edellisiä skenaarioita laajemman monialaisen tehtäväkokonaisuuden ympärille.

Jaostossa keskusteltiin AVI:en ja pelastustoimen- ja varautumisen toimintojen mahdollisen uudelleenjärjestelyn sisällyttämisestä työhön, aikataulusta toimeenpanon osalta sekä aluekohtaisesta työnjaon huomioimisesta ja tehtäväryhmien sisällä olevien liittymäpintojen huomioimisesta.

5. Muut asiat

Muut asiat yhteydessä pyydettiin jaoston jäseniä pohtimaan, mitä asioita haluaisivat käsitellä seuraavissa kokouksissa. Jaoston keskeinen ajatus on vahvistaa vuoropuhelua ja tiedonvaihtoa sekä vertaisoppia. Kokouksessa nostettiin esiin tiekartta, voimaannuttamiseksi säädökset, toimeenpanon valmistelu ja alueiden tilanne. Ehdotuksia voi esittää jaoston sihteeristölle.

6. Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Seuraava kokous järjestetään 17.12.2020 klo 10.00–14.00 skypella tai teamsilla.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.15.